



Östersundomin yhteisen yleiskaava-alueen luontoselvityksiä

Raimo Pakarinen ja Ville Hahkala (toim.)

Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen julkaisuja 1/2011

Raimo Pakarinen ja Ville Hahkala (toim.)

Östersundomin yhteisen yleiskaava-alueen luontoselvityksiä

Helsingin kaupungin ympäristökeskus
Helsinki 2011

Kannen kuva: Valkohäntäkauris ylittämässä peltoja ja maantietä Östersundomissa.
© Rauno Yrjölä

ISSN 1235-9718
ISBN 978-952-223-931-0
ISBN (PDF) 978-952-223-932-7

Painopaikka: Kopio Niini Oy
Helsinki 2011

Lukijalle

Tämä Östersundomin yhteisen yleiskaava-alueen luontoselvityksiä esittelevä verkkojulkaisu koostuu kahdesta osasta. Tekstiosa sisältää viisi raporttia, jotka Helsingin kaupungin ympäristökeskus on teettänyt vuosina 2008–2010, sekä kaupunkisuunnitteluviraston teettämän liitosalueen eteläosan kasvillisuusselvityksen. Karttaosaan on koottu näissä selvityksissä esitetyt arvokkaiden alueiden rajaukset sekä lisäksi useissa aiemmissa, pääosin muualla julkaistuissa, selvityksissä esitetyt vastaavat rajaukset. Aiempien selvityksien rajausperusteita ja kohdekuvauksia ei ole koottu karttojen yhteyteen, vaan niistä annetaan linkki tai lähdeviite alkuperäiseen julkaisuun. Kartassa ovat mukana myös vahvistetut Natura-alueet, luonnonsuojelualueet ja muut luonnonsuojelulain nojalla rajatut kohteet.

Tämän julkaisun alue kattaa kuntien yhteisen yleiskaavan alueen, johon kuuluu Helsinkiin vuoden 2009 alussa Sipoosta ja Vantaasta liitetyt osat, Vantaan kaakkoiskulma sekä Sipoon Majvik ja Granö. Selvitysten aihepiirit, luonne ja yksityiskohtaisuus vaihtelevat kuntien välillä ja myös Helsingin alueen sisällä. Tiedot eivät kuitenkaan ole sattumanvaraisia, vaan niitä on koottu järjestelmällisesti, ja yleiskaavatasoisessa suunnittelussa niitä myös pystytään hyödyntämään. Suunnittelun täsmentyessä tarvitaan myös lisäselvityksiä ainakin luontovaikutuksista, mahdollisesti myös täydentäviä perusselvityksiä.

Esitettyjen aluerajausten luonne ja suunnittelua ohjaava vaikutus ovat erilaisia. Perustettujen luonnonsuojelualueiden rauhoitussäännökset rajoittavat muuta maankäyttöä. Natura-alueiden ja niiden ympäristön maankäyttöä ohjaa luonnonsuojelulain 65 ja 66 §:n mukainen arviointimenettely. Natura-arvion laatimiseen tarvitaan toisaalta pohjatietoja luonnosta, mihin käyttöön on tehty tässä julkaistava Natura-luontotyyppikartoitus, ja toisaalta tietoa arvioitavasta suunnitelmasta. Kaavoituksessa Natura-arvioinnin voi aloittaa kaavaluonnoksista tai maankäyttömalleista, ja sitä on hyödyllistä tarkentaa työn edetessä kohti kaavaehdotusta ja valmista kaavaa.

Luontodirektiivin suojelemien eläin- ja kasvilajien esiintymät on otettava kaavoituksessa huomioon siten, ettei niiden elinalueita hävitetä eikä heikennetä. EU:n luontodirektiivin liitteen IV lajeista kaava-alueella tavataan mm. useita lepakko- ja sudenkorentolajeja. Kansallisen tason uhanalaisia lajeja tavataan useista eliöryhmistä.

Useimmat rajatuista luonnoltaan arvokkaista alueista ovat selvityksiä tehneen konsultin arvioita. Asiantuntija-arvion perusteella arvokkaalla kohteella ei ole virallista suojelustatusta. Joissakin selvityksissä arvokohteet on jaettu kahteen tai kolmeen arvoluokkaan, joissakin kaikki arvokkaat alueet kuuluvat samaan luokkaan. Näissäkin tapauksissa kohteita pystyy osaksi asettamaan arvojärjestykseen alkuperäisten kohdekuvauksen perusteella. Eri selvityksissä rajattujen arvokohteiden keskinäiseen arvottamiseen ei ole yleispätevää menetelmää, eikä tällainen priorisointi kuulu myöskään tämän julkaisun tavoitteisiin. Arvokohteet sisältävät ympäristöään enemmän luonnon monimuotoisuutta tai erityisiä luontoarvo-

ja, usein molempia. Maankäyttö- ja rakennuslain 5 §:n tavoitetta luonnon monimuotoisuuden ja muiden luonnonarvojen säilyttämisestä arvioidaan kaavoituksessa muiden tavoitteiden rinnalla.

Raportit ja tiivistelmäkartta

- Kallioperän ja maaperän arvokkaat luontokohteet (Antti Salla)
<http://www.hel.fi/static/ymk/julkaisut/julkaisu-01-11-r1.pdf>
- Liitosalueen eteläosan kasvillisuus selvitys (Esa Lammi ja Markku Heinonen, Ympäristösuunnittelu Enviro Oy, Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto) <http://www.hel.fi/static/ymk/julkaisut/julkaisu-01-11-r2.pdf>
- Lounais-Sipoon luontoselvitykset kesällä 2008: päiväperhoset, sudenko-rennot ja saukko (Janne Koskinen, Jarkko Santaharju ja Rauno Yrjölä). Ilmestyy myöhemmin.
- Liitosalueen linnustoseelvitys 2010 (Rauno Yrjölä)
<http://www.hel.fi/static/ymk/julkaisut/julkaisu-01-11-r3.pdf>
- Ekologiset käytävät Helsingin liitosalueella (Kirsi Jokinen ja Rauno Yrjölä)
<http://www.hel.fi/static/ymk/julkaisut/julkaisu-01-11-r4.pdf>
- Mustavuoren lehdon ja Östersundomin lintuvesien Natura-alueen luontotyypit (Markku Heinonen)
<http://www.hel.fi/static/ymk/julkaisut/julkaisu-01-11-r5.pdf>
- Tiivistelmäkartta
<http://www.hel.fi/static/ymk/julkaisut/julkaisu-01-11-kartta.pdf>

Tiivistelmäkarttaan on lisäksi rajattu:

Natura-alueet, perustetut luonnonsuojelualueet ja suojellut luontotyypit,

Natura-lomakkeet:

[http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Luonto/Suojelualueet/Natura_2000_alueet/Mustavuoren_lehto_ ja_ Ostersundomin_lintu\(5975\)](http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Luonto/Suojelualueet/Natura_2000_alueet/Mustavuoren_lehto_ ja_ Ostersundomin_lintu(5975)) (Mustavuori-Östersundom)

[http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Luonto/Suojelualueet/Natura_2000_alueet/Sipoonkorpi\(5789\)](http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Luonto/Suojelualueet/Natura_2000_alueet/Sipoonkorpi(5789)) (Sipoonkorpi)

Suojelualueet ja suojellut luontotyypit: Luontotietojärjestelmä

<http://www.hel.fi/luontotieto>

Uhanalaisten lajien esiintymät:

Oiva-järjestelmä (Suomen ympäristökeskus)

Seuraavissa aiemmissä selvityksissä esitetyt arvokkaiden alueiden rajaukset:

Sipoon saariston ja rannikon osayleiskaavan luontoselvitys 2004 (Sipoon kunta, Ympäristötutkimus Enviro Oy)

Sipoon yleiskaavan luontoselvitykset 2006 (Sirkka Virrankoski, Elina Vaskelainen, Hannu Sarvanne ja Rauno Yrjölä, Ympäristötutkimus Yrjölä Oy)

Sipoon lepakkokartoitus 2006 (Yrjö Siivonen ja Terhi Wermundsen, Wermundsen Consulting Oy / Batcon Group)

Sipoonkorven arvokkaat luontokohteet (Jarmo Honkanen, HKR)

Metsähallituksen selvitys Sipoonkorven kansallispuiston perustamisedellytyksistä 2010

Majvikin ja Granön alustava luontoselvitys (Sipoon kunta 2010)

Vantaan kääpäinventointi

KUVAILULEHTI / PRESENTATIONSBLAD / DOCUMENTATION PAGE

Julkaisija Utgivare Publisher	Helsingin kaupungin ympäristökeskus Helsingfors stads miljöcentral City of Helsinki Environment Centre	Julkaisuaika/Utgivningstid/ Publication time Helmikuu 2011 / Februari 2011 / February 2011	
Tekijä(t)/Författare/Author(s)	Raimo Pakarinen ja Ville Hahkala (toim./red/eds)		
Julkaisun nimi Publikationens titel Title of publication	Östersundomin yhteisen yleiskaava-alueen luontoselvityksiä Naturutredningar för den gemensamma översiktsplan för Östersundom Nature inventories of the common master plan of Östersundom		
Sarja Serie Series	Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen julkaisuja Helsingfors stads miljöcentralens publikationer Publications by City of Helsinki Environment Centre	Numero/Nummer/No. 1/2011	
ISSN 1235-9718	ISBN 978-952-223-931-0	ISBN (PDF) 978-952-223-932-7	
Kieli Språk Language	Koko teos / Hela verket / The work in full Yhteenveto/Sammandrag/Summary Taulukot/Tabeller/Tables Kuvatekstit/Bildtexter/Captions	fin fin fin fin	
Asiasanat Nyckelord Keywords	Östersundom, yhteinen yleiskaava, luontoselvitykset, arvokkaiden luontokohteiden kartta, Natura-luontotyytit Östersundom, gemensam översiktsplan, naturutredningar, karta över värdefulla naturområden, Natura-naturtyper Östersundom, common master plan, natural inventories, map of valuable nature areas, natural habitat types (Natura 2000)		
Lisätietoja Närmare upplysningar Further information	Raimo Pakarinen Puh./tel. (09) 310 31534 Sähköposti/e-post/e-mail: raimo.pakarinen@hel.fi		
Tilaukset Beställningar Distribution	Helsingin kaupungin ympäristökeskus, Asiakaspalvelu PL 500, 00099 Helsingin kaupunki Helsingfors stads miljöcentral, Kundtjänst PB 500, 00099 Helsingfors stad City of Helsinki Environment Centre, Customer Service P.O. Box 500, FIN-00099 CITY OF HELSINKI Puh./tel. +358-9-310 13000 Sähköposti/e-post/e-mail: ymk@hel.fi		

Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen julkaisuja 2010

1. Saarijärvi, P., Laine, K., Klemettilä-Kirjavainen, E. Voileipien mikrobiologinen laatu Helsingissä 2009
2. Pahkala, E., Saltiola, H., Åberg, R. Ulkotapahtumissa ja toreilla tarjoiltavan ruoan hygieeninen laatu Helsingissä
3. Pirjola, L., Loukkola, K., Koskentalo, T., Väkevää, O. Ilmanlaatu Helsingin tietunneleissa
4. Muurinen, J., Pääkkönen, J.-P., Räsänen, M., Sopanen, S. Helsingin ja Espoon merialueen tila vuonna 2009. Jätevesien vaikutusten velvoitetarkkailu.
5. Päivänen, J., Leppänen, P. Helsingin hiljaiset alueet - asukaskyselyn tuloksia
6. Salla, A. Maaperän haitta-aineiden taustapitoisuudet sekä pitoisuudet puistoissa ja kerrostalojen pihilla Helsingissä. Östersundomin liitosalueen tuloksilla täydennetty versio.
7. Yrjölä, R. Vuosaaren satamahankkeen linnustoseuranta 2008
8. Harju, I. Helsingin kaupungin Itämerihaaste-toimenpiteiden toteutumisen arviointi
9. Vaitomaa, J., Nurmi, P., Puttonen, J. Merivesitulvan aikana ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavat riskikohteet Helsingissä
10. Hokkanen, P., Åberg, R., Klemettilä-Kirjavainen, E. Jauhelihan ja marinoidun lihan laatu helsinkiläisissä vähittäismyymälöissä
11. Pönkä, A., Pukkala, E. Syöpä Myllypuron entisen kaatopaikan alueella aiemmin asuneilla – seuranta vuoteen 2009 saakka
12. Hakkarainen, T., Kivikoski, L. Yleisten uimarantojen hygienia ja kuluttajaturvallisuus Helsingissä vuonna 2010
13. Espoon seudun ympäristöterveys, Helsingin kaupungin ympäristökeskus, Keski-Uudenmaan ympäristökeskus, Vantaan ympäristökeskus, Metropolilab. Tuoreen kalan hygieeninen laatu ja jäljitettävyys pääkaupunkiseudulla vuonna 2010
14. Lehto, T., Kuningas, I. Uppopaistorasvan laatu helsinkiläisissä leipomoissa ja ravintoloissa

Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen julkaisuja 2011

1. Pakarinen, R., Hahkala, V. (toim.) Östersundomin yhteisen yleiskaava-alueen luontoselvityksiä